

Rapportage

Kosten van de G8 en doorrekening toekomstscenario's

Versie 20 januari 2009
60470273-15160147-11081

TNO
Peter Brouwer
Bruno Fermin

Ernst & Young
Joost Clarenbeek
Anton Revenboer

1 Inleiding

Dienst SZW (hierna: DSZW) van de gemeente Den Haag verstrekt uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand (WWB) aan bijstandsgerechtigden die in Den Haag woonachtig zijn. De dienst zet reïntegratietrajecten in om werklozen (met en zonder uitkering) middels scholing, werkervaring (leerwerkplekken) en bemiddeling aan een baan te helpen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van loonkostensubsidies. Werkbeurs en Ondersteuningsloket zijn de ingangen voor dienstverlening. StartBaan is een tweedelijnsvoorziening voor werkzoekenden die langere bemiddeling en ondersteuning nodig hebben. StartBaan fungeert daarnaast als loket voor werkgevers die vacatures hebben, zodat er uitstroom gerealiseerd kan worden. Via deze loketten werkt de dienst aan het realiseren van klantgerichte, samenhangende werkprocessen.

DSZW heeft voor de reïntegratie van werklozen (naast het eigen dienstonderdeel Startbaan) andere partijen gecontracteerd (G8). De G8 zijn werkgevers die de permanent gesubsidieerde I/D-banen uitvoeren op het terrein van schoon-heel-veilig. Tegen de achtergrond van dalende rijksbijdragen heeft DSZW de behoefte om meer grip te krijgen op de kosten van de uitvoering. Naar aanleiding hiervan is binnen Den Haag vanuit diverse invalshoeken naar permanent gesubsidieerde arbeid gekeken.

In deze notitie zet de 'werkgroep kostenmodel' haar bevindingen uiteen. De werkgroep kostenmodel is in juli 2009 gestart met de analyse van de kosten en baten van de 8 werkgevers die voor Den Haag de permanent gesubsidieerde I/D-banen uitvoeren op het terrein van schoon-heel-veilig. De organisaties die zijn betrokken in het onderzoek zijn¹:

- 1 Schroeder van der Kolk (SK)
- 2 De Haeghe Groep (HG)
- 3 Haags Werkbedrijf (HWB)
- 4 Stichting Biesieklette
- 5 Stichting Wijkbeheer Schilderswijk
- 6 De Booschappenbegeleidingsdienst
- 7 Stichting BBOZ (Zeeheldenkwartier)

¹ Stichting LO Laak, BMS en Bobor zijn wel benaderd maar hebben aangegeven niet deel te willen nemen.

Hieronder schetsen we de aanleiding voor vorming van de werkgroep en haar opdracht.

Ten eerste heeft vanuit de DSZW de werkgroep 'bezuinigingen' onderzoek verricht naar mogelijkheden voor besparingen (quick wins). De bevindingen van deze werkgroep zijn in een separate rapportage opgenomen. De werkgroep 'bezuinigingen' was mede onder de regie van de Gemeentelijke Accountantsdienst (GAD).

Ten tweede is er in opdracht van DSZW een traject gestart om de operationele processen rond leerwerkplekken efficiënter en effectiever vorm te geven. Er is al een start gemaakt met de nieuwe werkwijze, waarbij Schroeder van der Kolk (SK) en de Haeghe Groep (HG) zullen samenwerken en de plaatsen onderling verdelen over hun eigen organisatie of een van de bijbehorende samenwerkingspartners (de 'G6'). Ernst & Young heeft in dit kader in opdracht van de DSZW, de Haeghe Groep en Schroeder van der Kolk een implementatieplan 'Nieuwe aanpak Haagse Leerwerktrajecten' opgeleverd. Onderdeel van dit implementatieplan is een nieuwe inrichting van het werkproces en berekening van de mogelijke kostenbesparingen door de nieuwe werkwijze.

Ten derde heeft DSZW een Stuurgroep geformeerd om te bezien of en hoe de uitvoering van gesubsidieerde arbeid in Den Haag anders kan worden vorm gegeven. De Stuurgroep G8 geeft input aan de Commissie Reïntegratie die op bestuurlijk niveau deze taak oppakt. Daarnaast worden in de Stuurgroep G8 de ideeën vanuit de werkgroep bezuiniging ingebracht. Tevens worden de uitkomsten van het traject met betrekking tot de leerwerktrajecten met de Haeghe Groep en Schroeder van der Kolk ingebracht in de Stuurgroep G8. Vanuit de Stuurgroep G8 is de 'werkgroep kostenmodel' geformeerd. Deze werkgroep had de opdracht een kostenmodel te ontwikkelen voor de G8 organisaties en op basis daarvan het doorrekenen van mogelijke scenario's. TNO, GAD en Ernst & Young waren belast met de werkzaamheden van deze werkgroep.

Vanuit deze drie lijnen is er de wens om inzicht te krijgen in de kosten en baten van de organisaties die een bijdrage leveren aan de reïntegratie in Den Haag.

De ontwikkelingen stonden niet stil tijdens het werk van de werkgroep kostenanalyse. In een sessie met de G8 op 7 oktober, hebben de G8 een aantal uitgangspunten en ambities met elkaar gedeeld ten aanzien van de samenwerking. Dit heeft geresulteerd in een 'position paper' als onderdeel van een nieuw Haags reïntegratiemodel, met de titel Het Huis van de Arbeid. Inmiddels heeft de wethouder dit model voorgelegd aan het college in 2009.

Tijdens de discussie over de toekomstige samenwerking is een aantal scenario's besproken om I/D banen af te bouwen. Er bleek een sterke voorkeur voor het scenario om de I/D-banen geleidelijk af te bouwen in de periode 2010-2013. Grofweg zijn er twee varianten denkbaar om I/D banen af te bouwen en deze te vervangen door het instrument van de leerwerkplek en de resterende banen te subsidiëren op basis van loonwaarde of met 100% loonkostensubsidie. De werkgroep kostenanalyse heeft deze twee varianten doorgerekend voor de G8. Naast een vergelijking van de huidige kosten en opbrengsten is er dus ook een doorrekening gemaakt van het effect van twee varianten ter vervanging van I/D-banen op de exploitatie van de G8. Tenslotte is ook een vergelijking gemaakt van de doorrekeningen in dit rapport en het bezuinigingsvoorstel zoals dat aan de Raad is aangeboden. Hiermee wordt duidelijk wat de (financiële) consequenties zijn van bepaalde uitgangspunten, zoals het maximeren van het aantal leerwerkplekken.

2 Aanpak

Op 15 juli heeft de werkgroep een kostenmodel gepresenteerd aan de stuurgroep G8. Dit kostenmodel diende bruikbaar te zijn voor alle G8. Het doel van de ingevulde kostenmodel is om inzicht te krijgen in de kosten- en opbrengstenstructuur van de G8-organisaties. Dit kan door de kosten en opbrengsten van reïntegratietrajecten met elkaar te vergelijken. Bij de vergelijking van kosten maken we onderscheid tussen subsidieresultaat en exploitatieresultaat (per medewerker). De vergelijking van baten is gericht op financiële baten en niet op maatschappelijke baten.

In een sessie op 7 oktober 2009 heeft de stuurgroep G8 de werkgroep kostenanalyse verzocht om een (gemiddelde) kostprijs voor een leerwerktraject te berekenen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de (standaard) kosten voor werkbegeleiding en trajectbegeleiding. Vervolgens heeft de stuurgroep in de bijeenkomst van 6 november aan de werkgroep gevraagd om de volgende scenario's uit te werken:

- Scenario 1: omzetten van 50% van de huidige ID-banen in leerwerkplekken en voor de resterende 50% van de ID-banen 100% loonkostensubsidie.
- Scenario 2: omzetten van 50% van de huidige ID-banen in leerwerkplekken en voor de resterende 50% van de ID-banen de subsidie baseren op een loonwaardebepaling².

De werkgroep heeft bovenstaande scenario's uitgewerkt. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd, die zijn besproken en vastgesteld door de stuurgroep G8.

- We maken zo veel mogelijk gebruik van de gecontroleerde cijfers van 2008.
- We maken onderscheid in kosten en opbrengsten ten aanzien van productie, werkbegeleiding en trajectbegeleiding.
- We nemen aan dat de productiviteit van een leerwerkplek lager is dan die van een I/D baan en dat er meer begeleiding nodig is. We schatten deze verhouding in op: I/D baan versus leerwerkplek = 1: 1,25.
- De WIW- en Ooievaarsbanen worden in de scenario's 1:1 ingevuld door leerwerkplekken.
- Een leerwerkplek is 32 uur per week; voor individuele deelnemers bestaat dat uit 24 uur werk en 8 uur scholing per week; dat betekent in de praktijk dat er meer deelnemers zijn dan leerwerkplekken (stoelen).
- Een I/D-baan is 36 uur per week.

² Ten aanzien van loonwaardebepaling geldt dat er in 2009 onderzoek is gedaan door de RWI naar methoden om loonwaarde te bepalen (zie: Aan de Slag met loonwaardebepaling, RWI, november 2009).

- De kosten en inkomsten zijn gebaseerd op leerwerkplekken en niet op personen. Het kan zijn dat een leerwerkplek gedurende een jaar door meerdere personen wordt gevuld.
- We hebben na het verzamelen van de gegevens hoor- en wederhoor toegepast; de deelnemers aan het onderzoek hebben alle informatie gevalideerd.
- De scenario's hebben betrekking op de te bereiken situatie per 2014. We gaan in dit rapport niet expliciet in op mogelijkheden en varianten om naar de eindsituatie toe te groeien (fasering).
- De begeleidingskosten voor ID-ers blijven bestaan en worden in de scenario's gecorrigeerd voor de afbouw van I/D-ers.
- De subsidies voor gewitte ID'ers vervalt niet in de scenario's.
- In het model zijn geen frictiekosten meegenomen.
- Subsidies van Stadsbeheer blijven in deze berekeningen buiten de bezuinigingsscenario's, dat wil zeggen we nemen ze mee als inkomst.
- We baseren ons op de huidige personele (begeleidings)kosten. Voor de subsidie van de leerwerkplekken gaan we in de scenario's uit van caseloads van 1:20 (werkbegeleiding) en 1:50 (trajectbegeleiding). Deze verhouding is het resultaat van een berekening van het gemiddelde caseloads van de deelnemers. In een aparte berekening lichten we toe wat de caseload van 1:20 (werkbegeleiding) en 1:50 (traject) betekent in termen van kosten.
- Voor scenario 2 zijn we uitgegaan van een gemiddelde loonwaarde van 40%.
- De gemeentesubsidie (via de vakdiensten) voor de begeleiding van ID-rs is plm. €3 mln. Dit is een vast bedrag en onderdeel van de totale subsidielasten I/D.

De G8-organisaties zijn allemaal benaderd met het verzoek om gegevens aan te leveren. Er is onderscheid gemaakt naar:

- Directe kosten, te relateren aan productie, werkbegeleiding en trajectbegeleiding.
- Indirecte kosten, te relateren aan productie, werkbegeleiding en trajectbegeleiding.
- Baten
 - Subsidies, te relateren aan productie, werkbegeleiding en trajectbegeleiding.
 - Markt.

3 Bevindingen

3.1 Kosten

In de volgende tabel geven we weer wat de kosten zijn van productie, werkbegeleiding en trajectbegeleiding in 2008. We maken onderscheid in directe en indirecte kosten. Per organisatie laten we zien hoe de scenario's doorwerken in de kosten voor productie, werkbegeleiding en trajectbegeleiding.

In €	A			B			C			D		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Directe kosten												
Productie	8.955.079	5.658.199	5.658.199	20.700.586	20.237.339	20.237.339	9.628.477	5.968.350	5.968.350	740.690	536.390	536.390
Werkbegeleiding	2.528.737	2.600.789	2.600.789	3.078.015	3.082.926	3.082.926	440.513	220.257	220.257	216.236	212.175	212.175
Trajectbegeleiding	713.234	733.556	733.556	2.327.135	2.332.046	2.332.046				31.919	32.263	32.263
Indirecte kosten												
Productie	1.529.180	1.482.838	1.482.838	74.232.372	74.218.645	74.218.645	1.141.997	1.188.180	1.188.180	317.310	298.435	298.435
Werkbegeleiding	541.949	581.256	581.256		21.252	21.252	782.786	782.786	782.786	88.099	88.494	88.494
Trajectbegeleiding	152.857	163.944	163.944		10.446	10.446				13.004	13.203	13.203
Totaal	14.421.036	11.220.582	11.220.582	100.338.108	99.902.654	99.902.654	11.993.773	8.159.573	8.159.573	1.407.258	1.180.961	1.180.961

In €	E			F			G		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Directe kosten									
Productie	1.304.884	904.040	904.040	2.678.940	1.873.162	1.873.162	2.363.876	1.375.833	1.375.833
Werkbegeleiding	48.992	30.488	30.488	268.678	273.126	273.126	88.526	88.847	88.847
Trajectbegeleiding	14.101	14.034	14.034	107.471	109.250	109.250			
Indirecte kosten									
Productie	281.748	280.838	280.838	581.205	248.528	248.528	327.643	241.178	241.178
Werkbegeleiding	11.412	11.525	11.525	23.291	24.533	24.533	1.877	2.274	2.274
Trajectbegeleiding	3.285	4.082	4.082	9.317	9.813	9.813	77.161	93.478	93.478
Totaal	1.664.423	1.245.008	1.245.008	3.668.902	2.538.412	2.538.412	2.859.083	1.801.609	1.801.609

3.2 Inkomsten

In de volgende tabel geven we weer wat de opbrengsten zijn van marktopdrachten, subsidies en overige. We verdelen de opbrengsten gerelateerd aan productie, werk- en trajectbegeleiding. Per organisatie (A t/m G) zijn drie kolommen opgenomen:

- 1 Huidig: dit betreffen de kosten op basis van gecontroleerde cijfers over 2008 (o.a. jaarrekeningen).
- 2 Scenario 1: deze cijfers laten zien wat de kosten en baten zijn in geval 50% van de I/D-plekken en de I/D subsidie wordt afgebouwd en vervangen door leerwerkplekken (met behoud van uitkering), daarbij zijn we uitgegaan van de gecontroleerde cijfers van 2008 per organisatie en de uitgangspunten zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het rapport.
- 3 Scenario 2: deze cijfers laten, als aanvulling op scenario 1, zien wat de gevolgen zijn voor kosten en baten ingeval de subsidie voor de resterende 50% van de ID-plekken wordt gebaseerd op een loonwaarde (60% subsidie, 40% loon uit de markt).

In €	A			B			C			D		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Omzet (uit opdrachten)												
Productie	2.800.432	2.800.432	2.800.432	22.022.879	22.022.879	22.022.879	947.516	947.516	947.516	369.739	369.739	369.739
Subsidies												
Productie	7.234.206	4.273.065	3.088.608	53.560.999	53.147.667	52.982.334	10.385.207	6.652.853	5.159.911	555.924	337.962	250.777
Werkbegeleiding	2.845.175	3.710.427	3.710.427	2.951.674	3.355.469	3.355.469	618.644	1.522.113	1.522.113	32.250	175.734	175.734
Trajectbegeleiding	802.485	1.614.713	1.614.713	2.319.173	1.677.734	1.677.734		606.445	606.445		79.805	79.805
Overige												
Productie	172.399	172.399	172.399	14.120.457	14.120.457	14.120.457	60.000	60.000	60.000	320.098	320.098	320.098
Werkbegeleiding	156.821	156.821	156.821									
Trajectbegeleiding	44.231	44.231	44.231									
Totaal	14.055.749	12.772.088	11.587.631	94.975.182	94.324.206	94.158.873	12.011.367	9.788.927	8.295.985	1.278.011	1.283.338	1.196.153

In €	E			F			G		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Omzet (uit opdrachten)									
Productie	446.382	446.382	446.382	673.768	673.768	673.768	392.226	392.226	392.226
Subsidies									
Productie	954.576	364.818	236.114	1.590.614	944.057	685.434	2.154.359	1.250.465	888.907
Werkbegeleiding	66.650	287.153	287.153		221.484	221.484	206.400	366.872	366.872
Trajectbegeleiding		126.914	126.914		110.742	110.742		131.836	131.836
Overige									
Productie	190.534	190.534	190.534	927.799	927.799	927.799	42.277	42.277	42.277
Totaal	1.658.142	1.415.801	1.287.097	3.192.181	2.877.850	2.619.227	2.795.262	2.183.676	1.822.118

3.3 Saldi

Hieronder geven we de saldi weer van alle opbrengsten minus de kosten gerelateerd aan productie, werk- en trajectbegeleiding. Voor leerwerkplekken geldt dat er een prijs van € 7.500 wordt betaald: € 5.000 voor werkbegeleiding en € 2.500 voor trajectbegeleiding.

In €	A			B			C			D		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Saldo opbrengsten/-kosten												
Productie	-277.222	104.859	-1.079.598	-5.228.623	-5.164.981	-5.330.314	622.249	503.839	-989.103	187.761	192.974	105.789
Werkbegeleiding	-68.690	685.563	685.203	-126.341	251.291	251.291	-604.655	519.070	519.070	-272.085	-124.935	-124.935
Trajectbegeleiding	-19.375	761.444	761.444	-7.962	-664.758	-664.758	0	606.445	606.445	-44.923	34.338	34.338
Saldo	-365.287	1.551.866	367.049	-5.362.926	-5.578.448	-5.743.781	17.594	1.629.354	136.412	-129.247	102.377	15.193

In €	E			F			G		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Saldo opbrengsten/-kosten									
Productie	4.860	-63.145	-191.849	-67.964	423.935	165.312	-102.657	69.451	-292.107
Werkbegeleiding	6.245	245.141	245.141	-291.970	-76.175	-76.175	115.997	274.257	274.257
Trajectbegeleiding	-17.386	108.798	108.798	-116.788	-8.322	-8.322	-77.161	38.358	38.358
Saldo	-6.281	290.793	162.089	-476.721	339.438	80.815	-63.821	382.067	20.509

Voor de toekomst gaat de gemeente uit van vastgestelde normen voor de caseload van werkbegeleiding en trajectbegeleiding (1:20, respectievelijk 1:50). Dit wijkt af van de huidige caseloads bij de G8-organisaties. Om die reden is een extra berekening gemaakt van de extra meer/minder kosten voor begeleiding. Daarbij gaan we uit van de vastgestelde caseloads ten opzichte van de huidige caseload zoals we die hebben vastgesteld per organisatie. Het gaat dan om extra meer of minder personele inzet die nodig is voor leerwerkplekbegeleiding. Dit heeft invloed op het saldo.

In €	A			B			C			D		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Correctie begeleidingskosten												
Werkbegeleiding		219.453	219.453		30.469	30.469		350.391	350.391		-126.178	-126.178
Trajectbegeleiding		109.727	109.727		15.234	15.234		175.195	175.195		18.486	18.486
Saldo inclusief extra begeleidingskosten												
	-365.287	1.222.686	37.869	-5.362.926	-5.624.151	-5.789.484	17.594	1.103.768	-389.174	-129.247	210.070	122.885

In €	E			F			G		
	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2	Huidig	Scenario 1	Scenario 2
Correctie begeleidingskosten									
Werkbegeleiding		11.511	11.511		-80.882	-80.882		91.812	91.812
Trajectbegeleiding		49.067	49.067		-40.107	-40.107		66.377	66.377
Saldo inclusief extra begeleidingskosten									
	-6.281	230.216	101.512	-476.721	460.427	201.804	-63.821	223.878	-137.680

In de volgende tabel is weergegeven in percentages wat het saldo kosten minus opbrengsten is. In de tabel daarna staat hetzelfde saldo weergegeven inclusief de extra personele kosten die nodig zijn voor begeleiding.

Saldo kosten / opbrengsten	Saldo huidig	Saldo scenario 1	Saldo scenario 2
A	-3%	13%	3%
B	-5%	-6%	-6%
C	0%	20%	2%
D	-9%	9%	1%
E	0%	23%	13%
F	-13%	13%	3%
G	-2%	21%	1%

Saldo kosten / opbrengsten incl. correctie begeleidingskosten	Saldo huidig	Saldo scenario 1	Saldo scenario 2
A	-3%	11%	0%
B	-5%	-6%	-6%
C	0%	14%	-5%
D	-9%	18%	10%
E	0%	18%	8%
F	-13%	18%	8%
G	-2%	12%	-8%

3.4 Consequenties van de scenario's voor SZW

In het raadsvoorstel 'Huis van de arbeid' geeft het college aan welke bezuinigingen het nieuwe Haagse re-integratiemodel moet gaan opleveren. Een van de bezuinigingsmaatregelen betreft het afbouwen van 825 I/D-banen bij de schoon-heel-veilig-werkgevers (G8) en de invoering van 400 gesubsidieerde banen op basis van loonwaardeplekken. De beoogde bezuiniging is € 13,8 mln. Loonwaardeplekken worden voor een deel gesubsidieerd door de gemeente. De 'productiviteit' wordt door de werkgevers betaald. Daarnaast zijn er leerwerkplekken beschikbaar voor de G8. Leerwerkplekken bieden de mogelijkheid om werknemersvaardigheden te verbeteren, met als doel na een bepaalde periode uit te stromen naar de reguliere arbeidsmarkt. De leerwerkplekken worden betaald door de gemeente (à € 7.500 per leerwerkplek). Daarnaast wordt er bezuinigd door WIW-dienstbetrekkingen af te bouwen en de Ooievaar- en Opstapbanen te vervangen door flexibel gesubsidieerde arbeid op basis van loonwaarde. Hiermee wil SZW € 2,1 resp. € 3,3 miljoen bezuinigen.

De loonkostensubsidie vanuit SZW is momenteel (2009) € 21,4 mln. Door de beoogde bezuiniging resteert een budget van € 7,6 mln. (21,4 minus 13,8). Dit budget kan als volgt worden benut, gegeven de uitgangspunten zoals hierboven beschreven:

- € 5,2 miljoen voor de creatie van 400 loonwaardeplekken. Een plek kost € 13.000 (400 * 13.000 = € 5,2 mln.). Een volledig gesubsidieerde baan kost 125% van het minimumloon. Inclusief werkgeverslasten is dat € 26.000. In geval wordt gerekend met een loonwaarde van 50% (productiviteit die de werkgever betaalt) is de benodigde subsidie 50% van € 26.000.
- Tegelijkertijd worden de I/D-banen afgebouwd. Er zijn nu 825 I/D-banen. Door de creatie van loonwaardeplekken is nog € 2,4 mln. subsidie over (7,6 - 5,2). Een leerwerkplek kost € 7.500. Het aantal I/D-banen dat resteert en vervangen moet worden is dus 425 (825 - 400 loonwaarde). Eerder hebben we aangegeven dat één I/D-baan gelijk staat aan 1,25 leerwerkplekken. Bovendien is een I/D-baan 36

uur en een leerwerkplek 32 uur in de week. Om de capaciteit van 425 afgebouwde I/D-banen op te vullen zijn er dus 598 leerwerkplekken nodig ($1,25 * 425 * (36/32)$). Met de € 2,4 mln. subsidie kunnen er 320 leerwerkplekken worden gefinancierd tegen de afgesproken vaste vergoeding van €7.500 (namelijk: $2,4 \text{ mln.} / € 7.500 = 320$). Daarmee is de capaciteit van 598 niet aangevuld; er is nog een capaciteit van 278 over die nodig is om de continuïteit bij de G8-werkgevers te garanderen. Deze capaciteit van 278 kan gevuld worden met vrijwilligerswerk (met behoud van uitkering).

De bezuiniging die in de door ons berekende scenario's wordt geboekt bestaat uit:

- Minder subsidielasten dSWZ voor I/D-banen;
- Toename van kosten van leerwerkplekken (Werk Voorop).

Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat de loonwaarde 40% is (dus dSZW betaalt 60%) en dat WIW en Ooievaarsbanen volledig worden vervangen door leerwerkplekken.

Bedragen in €	2008	Scenario 1	Scenario 2
Subsidielasten I/D	19.932.902	9.987.982	6.309.181
Werk Voorop (leerwerkplekken)	7.289.847	12.110.860	12.110.860
Bezuiniging		2.081.288	5.760.089

De berekeningen zijn exclusief Stio Laak, BMS en Bobor. Deze drie organisaties ontvangen 11,6% van de totale subsidie van € 21,4 mln. De totale bezuinigingen zullen dus bijna 12% hoger uitpakken als ook bij deze buurtbeheerbedrijven een evenredige bezuiniging wordt gerealiseerd.

Als in scenario 2 de loonwaarde niet 40% maar 50% is, is dat een bezuiniging van bijna 1 mln. extra.

De bezuiniging is het grootst in geval van scenario 2. Doordat we uitgaan van volledige vervanging WIW/Ooievaar is het aantal leerwerkplekken groter dan waarmee de gemeente rekent in haar scenario. Op basis van de door ons berekende bezetting zijn er 1.640 leerwerkplekken nodig. Dit is in de tabel hieronder weergegeven.

Vervanging I/D door leerwerkplekken	A		B		C		D	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014	2008	2014
Aantal I/D-banen	249	125	30	15	345	173	15	8
Aantal WIW	5		0		0		15	
Aantal Ooievaar	0		0		0		4	
Aantal leerwerkplekken	366	547	650	671	0	243	0	32

	E		F		G		Totaal	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014	2008	2014
Aantal I/D-banen	29	15	63	32	67	34	798	399
Aantal WIW	15				5			
Aantal Ooievaar								
Aantal leerwerkplekken	12	51		44		53	1028	1640

In geval de WIW- en Ooievaarsbanen niet worden vervangen heeft dit overigens flinke consequenties voor twee van de G6, waar het aandeel WIW/Ooievaar 50% resp. 30% is van de totale bezetting. Als er 1.200 en niet 1.640 leerwerkplekken worden gecreëerd dan is de subsidie Werk Voorop in scenario 1 en 2 € 8,9 mln. Dat is een extra bezuiniging van € 3,2 mln.

Het is mogelijk dat de trajectbegeleiding niet door de G6-werkgevers wordt gedaan maar door Haeghe Groep en/of Schroeder van der Kolk. In dat geval ontvangt een G6-werkgever € 5.000 en niet € 7.500.

4 Conclusie

De berekeningen zijn gebaseerd op gecontroleerde gegevens 2008 en op de uitgangspunten in hoofdstuk 2. De berekeningen zijn gevalideerd. Doorrekening van scenario 1 laat zien dat voor de meeste organisaties een positief of minder negatief resultaat ontstaat. Daarbij valt op dat er voor organisatie B weinig verandert. Dit wordt verklaard doordat deze organisatie relatief weinig I/D-banen heeft. Doorrekening van scenario 2 pakt logischerwijs minder gunstig uit dan scenario 1, maar voor een deel van de organisaties pakt ook dit scenario gunstig uit. Hierbij moet worden opgemerkt dat in dit scenario is uitgegaan van een gemiddelde loonwaarde van 40%. Deze loonwaarde wordt idealiter door de markt of andere partijen betaald. Voor de baten in de scenario's is gerekend met een vaste caseloadverhouding (1:50 traject- en 1:20 werkbegeleiding). Deze verhoudingen komen veelal niet overeen met de huidige caseloadnormen van de organisaties. Daarom is doorgerekend wat de gevolgen zouden zijn voor de kosten als de feitelijke begeleidingscapaciteit in de scenario's wordt aangepast aan de nieuwe uitgangspunten voor de caseloads.

De noodzakelijke besparing van 28 mln zoals die in het Huis van de arbeid-scenario aan de Raad wordt voorgesteld is: 13,8 mln door afbouw I/D, 2,1 mln. door een snellere afbouw WIW en een hogere inleenvergoeding en 3,3 mln. door vervanging Ooievaars- en opstapbanen door flexibel gesubsidieerde arbeid (tijdelijke subsidies op basis van loonwaarde bij plaatsing in reguliere banen) .en 8,8 mln op re-integratievoorzieningen (zowel uitgevoerd door SZW zelf als ingekocht bij andere organisaties). De bezuiniging op basis van de scenario's in dit rapport door afbouw ID zijn 2,1 resp. 5,8 mln. Het verschil wordt verklaard doordat er (in afstemming met de stuurgroep) andere uitgangspunten zijn gehanteerd. Zo is de loonwaarde in de berekende scenario's 40% en niet 50% zoals in de scenario's van SZW.. Bovendien worden in de berekende scenario's alle ID-, WIW- en Ooievaarsbanen die verdwijnen door de afbouw vervangen door leerwerkplekken terwijl in de SZW-scenario's de vervanging door Leerwerkplekken is beperkt tot 360 (naast de reeds bestaande tot 1.200).

De berekeningen in dit rapport maken duidelijk dat de beoogde bezuinigingen in het raadsvoorstel consequenties hebben voor de omvang van de dienstverlening van de G8. Als het wenselijk is om de omvang van de dienstverlening van de G8 in stand te houden bevelen we aan om in G8-verband verder uit te werken hoe de traject- en werkbegeleiding doelmatiger kan worden ingericht (dit gebeurt al deels door de instelling van het afsprakenbureau). Tevens kan worden bekeken of bepaalde ondersteunende / indirecte activiteiten gezamenlijk gefinancierd kunnen worden. Er kan worden bekeken of vrijwilligerswerk (met behoud van uitkering) nadrukkelijker onderdeel kunnen worden van de G8-capaciteit.

Bijlage; Maatschappelijke kosten en baten

In de scenario's hebben we doorgerekend wat de financiële gevolgen zijn van de 2 varianten. Gezien de aard van de G8 organisaties, is hun opbrengst voor een deel ook gelegen in maatschappelijke baten: schoon-heel-veilig, reïntegratie en participatie. Een deel van die maatschappelijke baten is uit te drukken in de loonwaarde van de diensten of producten die de deelnemers leveren (dat is de basis van scenario 2). De 'zachtere' maatschappelijke effecten zoals verhoging van welzijn en gevoel van veiligheid zijn minder eenvoudig in financiële cijfers te vatten, maar als doelstellingen en opbrengsten van de G8-organisaties niet minder relevant.

Een mogelijke vervolgstap voor de werkgroep is het inzichtelijk maken van de maatschappelijke kosten en baten van de taken of diensten die de G8-organisaties uitvoeren. Daarbij is het van belang vast te stellen welke baten in de analyse moeten worden meegenomen en hoe deze baten ten opzichte van elkaar moeten worden gewogen.

Daarnaast kunnen maatschappelijke kosten en baten op verschillende niveaus worden onderscheiden:

- individueel niveau (deelnemer activeringstraject), zoals toename van zelfvertrouwen en welzijn en afname van zorgconsumptie en maatschappelijk ongewenst gedrag;
- het niveau van de omgeving (gezin, wijk of buurt en gemeente/maatschappij) waarbij een onderscheid gemaakt kan worden naar wijken waar deelnemers aan trajecten wonen en wijk waar de activiteiten van trajecten zichtbaar zijn; op dit niveau gaat het onder meer om de effecten op het gevoel van veiligheid, eenzaamheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Voor het onderzoeken van de maatschappelijke effecten op individueel niveau zijn heeft TNO vragenlijsten ontwikkeld die gebruik maken van gevalideerde psychologische schalen. Voor het onderzoek naar de effecten op de omgeving van de deelnemers kan gebruik gemaakt worden van beschikbare relevante data die we via het CBS kunnen gebruiken, zoals onderzoek in het kader van het Grootstedenbeleid en Leefbaarheid- en Veiligheidsmonitoren. Eerder verricht onderzoek van TNO laat overigens zien dat activiteiten gericht op het realiseren van maatschappelijke meerwaarden ook (onverwachte) averechtse (negatieve) effecten kan opleveren.

Tenslotte is het mogelijk om de nieuwe situatie als een *maatschappelijke business case* te zien, waarbij het financiële resultaten worden afgezet tegen de maatschappelijke baten. De maatschappelijke business case kent een opbouw van perspectieven: cliënt, business model, organisatorische case, maatschappelijke case. Deze perspectieven komen samen tot één gedeelde kosten / baten afweging: de maatschappelijke business case.